

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání dne 29. března 2012 o dovolání **nejvyššího státního zástupce** podaném v neprospěch obviněného JUDr. Z [REDAKCE] V [REDAKCE] a o dovolání **obviněného JUDr. Z [REDAKCE] V [REDAKCE]**, nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2011, č. j. 50 To 206/2011-677, v trestní věci vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 10 T 169/2008, **t a k t o :**

Podle § 265k odst. 1 tr. ř. **se z r u š u j í** rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2011, č. j. 50 To 206/2011-677, a rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 23. 11. 2010, č. j. 10 T 169/2008-596, a to pouze ohledně obviněného JUDr. Z [REDAKCE] V [REDAKCE].

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. **se z r u š u j í** všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. **se p ř i k a z u j e** Okresnímu soudu Plzeň-město, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného **o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 23. 11. 2010, č. j. 10 T 169/2008-596, byl obviněný JUDr. Z [REDAKCE] V [REDAKCE] (společně se spoluobviněnou V [REDAKCE] B [REDAKCE]) uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zákona spáchaným ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. Za tento trestný čin mu byl podle § 176 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a podle § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu tří roků. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. mu současně byl uložen trest zákazu činnosti – výkonu notáře ČR v trvání pěti roků. Uvedený rozsudek obsahuje též odsuzující výrok ve vztahu ke spoluobviněnému D [REDAKCE] K [REDAKCE], který byl uznán vinným pokusem trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Za tento trestný čin byl odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání dvou roků, přičemž výkon tohoto trestu mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a podle § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně

odložen na zkušební dobu čtyř roků. Dále mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 50.000,- Kč a pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, byl mu podle § 54 odst. 3 tr. zák. uložen náhradní trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců.

K odvolání státního zástupce a obviněného Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 30. 5. 2011, č. j. 50 To 206/2011-677, podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 tr. ř. shora citovaný rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ve vztahu k obviněnému JUDr. Z██████ V██████ v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného Z██████ V██████ uznal vinným návodem k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. k § 176 odst. 1 tr. zák., přičemž za tento trestný čin mu podle § 176 odst. 1 tr. zák. uložil trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon mu podle § 58 odst. 1 tr. zák. a podle § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří roků a podle § 49 odst. 1 tr. zák. mu uložil trest zákazu činnosti – výkonu funkce notáře v trvání pěti let. Odvolání obviněného D██████ K██████ bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2011, sp. zn. 50 To 206/2011, podal dovolání nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněného. S odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku se domáhá toho, aby jednání obviněného JUDr. Z██████ V██████ bylo posouzeno rovněž jako pomoc k trestnému činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Nesouhlasí s tím, že právní kvalifikace jednání obviněného podle tohoto ustanovení není možná. Je přesvědčen, že k tak závažnému porušení svých profesních povinností musel mít JUDr. V██████ zásadní důvod. Podle názoru nejvyššího státního zástupce je zcela nerozhodné, zda měl či neměl představu o tom, je-li podpis účastnice smlouvy M██████ N██████ na ověřované listině pravý či zfalšovaný, zejména proto, že součástí zfalšování zápisu v ověřovací knize a legalizační doložky na předmětných listinách bylo oficiální potvrzení notáře, že M██████ N██████ *před ním* (jeho pověřenou zaměstnankyní) tyto listiny podepsala. I tato skutečnost podle nejvyššího státního zástupce svědčí o vědomí JUDr. V██████ o tom, že vůle M██████ N██████ v rámci jím ověřovaného právního úkonu je přinejmenším nejistá, a že svým úkonem zásadně napomáhá k tomu, aby obviněný K██████ nabyl vlastnictví k dotčeným nemovitostem. Dále uvedl, že podstatné pro závěr o vině JUDr. V██████ návodem k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. k § 176 odst. 1 tr. zák. bylo i podle odvolacího soudu to, že podpis M██████ N██████ byl notářsky ověřen, ačkoli ho sama před notářem či jím pověřenou pracovnící notářské kanceláře neučinila ani nebyla osobně přítomna, aby mohla potvrdit jeho pravost. Tímto protiprávním jednáním musel notář JUDr. V██████ sledovat zcela konkrétní cíl, protože samotné protiprávní ověření podpisu účastnice smlouvy bez dalšího by nemělo smysl. K tomu nejvyšší státní zástupce dodal, že provedeným dokazováním bylo zjištěno, že obviněný D██████ K██████ byl častým klientem notáře JUDr. V██████, lze se tudíž domnívat, že mezi nimi existoval nadstandardní vztah oproti běžným náhodným klientům notářské kanceláře. Je zcela zřejmé, že JUDr. V██████ se jednání uvedeného ve výroku napadeného rozsudku dopustil v úmyslu pomoci obviněnému D██████ K██████. Jeho pomoc se týkala legalizace kupní smlouvy, podle níž měl obviněný K██████, jenž mimo jiného obchodoval s nemovitostmi, nabýt soubor nemovitostí popsány ve výroku rozsudku v aktuální hodnotě

3.700.000,- Kč (tento údaj není v popisu skutku uveden, je však uveden v související skutkové větě k obviněnému D[] K[] a plyne ze spolehlivých výsledků dokazování). Těchto skutečností si byl obviněný JUDr. V[] nepochybně vědom, stejně jako toho, že v osobě prodávající se jedná o [] etou paní, která nemá vůči obviněnému K[] žádný osobní vztah. Navíc, jak již bylo vzpomenuto, nechal na listiny vyhotovit notářskou doložku ve znění, že M[] N[] tyto listiny, datované 25. 9. 2007, podepsala *před ním* (jeho pověřenou zaměstnankyní). Všechny vzpomenuté skutečnosti svědčí pro vědomí JUDr. V[] o tom, že vůle M[] N[] v rámci jím ověřovaného právního úkonu je přinejmenším nejistá, protože ji vyjadřoval pouze obviněný K[] jako druhý účastník smlouvy o převodu nemovitostí, a že svým úkonem zásadně napomáhá k tomu, aby obviněný K[] nabyl vlastnictví k dotčeným nemovitostem. Musel být srozuměn s tím, že pokud obviněný K[] za této situace požaduje provedení nezákonné legalizace smlouvy o převodu nemovitostí, která je nezbytným předpokladem pro zapsání změny vlastnictví v katastru nemovitostí, napomáhá mu podvodným způsobem dosvědčit pravost vůle M[] N[] prodat předmětné nemovitosti za uvedenou cenu právě obviněnému K[] a dosáhnout zápisu smlouvy do katastru. Obviněný JUDr. V[] nutně musel předpokládat, že protizákonně legalizované listiny (tj. návrh na zahájení řízení o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí a kupní smlouvu) obviněný K[] po opatření notářskými ověřovacími doložkami použije ke svému obohacení o předmětné nemovitosti. K zápisu smlouvy do katastru nemovitostí ve prospěch obviněného D[] K[] nakonec nedošlo jen náhodnou shodou okolností a proti vůli obviněných tak nakonec nebyla České republice způsobena škoda ve výši nejméně 2.550.000,- Kč (zřejmě však vyšší, neboť nebylo zjištěno, že by obviněný K[] na účet M[] N[] poukázal byť jen část kupní ceny uvedené ve smlouvě). Na základě shora uvedených skutečností nejvyšší státní zástupce dospěl k závěru, že Krajský soud v Plzni neposoudil skutek popsáný v obžalobě ohledně obviněného JUDr. V[] ze všech hledisek trestního práva hmotného a správně zjištěný skutkový stav vadně (neúplně) právně posoudil. Navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2011, sp. zn. 50 To 206/2011, jakož i všechna rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Plzni, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný využil svého práva a k dovolání nejvyššího státního zástupce se prostřednictvím svého obhájce vyjádřil. Je toho názoru, že dovolání nejvyššího státního zástupce je polemikou se skutkovými zjištěními, neboť hodnocení důkazů je zpochybňováno subjektivním názorem dovolatele, kdy např. uvádí „... k tak závažnému porušení svých profesních povinností ovšem musel mít JUDr. V[] zásadní důvod.... Obviněný JUDr. V[] musel předpokládat, že protizákonně legalizované listiny....“, přičemž na podporu těchto argumentů neuvádí žádné důkazy. Zpochybnění správnosti skutkových zjištění do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř. nelze zahrnout a pro dovolací soud je zjištěný skutkový stav východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva. Na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze namítat ani přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani prověřovat úplnost

provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. Konstatoval, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů. Z tohoto důvodu obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání nejvyššího státního zástupce odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné. Dodal, že rozsudek Krajského soudu v Plzni pokládá rovněž za nesprávný a namítá nesprávné právní posouzení skutku, ale proto, že podle jeho názoru se nejedná o trestný čin a z tohoto důvodu podal také dovolání.

Dovolání v dané věci podal též obviněný a v něm uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Obviněný nesouhlasí s právním názorem soudů, že mohl naplnit skutkovou podstatu trestného činu podle § 176 tr. zák. Argumentuje zejména pojmem veřejného činitele, jímž však notář není. Pokud by byl veřejným činitelem, mohl by se při výkonu své pravomoci vyhotovením veřejné listiny dopustit trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák. Jestliže však soudy dospěly k závěru, že nebyl veřejným činitelem, nemohl se svým jednáním dopustit nejen trestného činu podle § 158 tr. zák., ale ani trestného činu podle § 176 tr. zák. K tomu dodává, že podle komentáře k trestnímu zákonu se za „padělání nepovažuje potvrzení nepravdivých skutečností veřejným činitelem, do jehož kompetence vydávání takových listin patří“ a odkazuje v této souvislosti také na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2006, sp. zn. 6 Tdo 1196/2006. Nesouhlasí s názorem, že toto rozhodnutí nedopadá na daný případ, protože se netýkalo pozměňování ověřovacích doložek. Za zásadní tedy považuje otázku právního posouzení, zda se může trestného činu podle § 176 tr. zák. dopustit ten, kdo je oprávněn listinu vydat, lhostejno, jestli listinu pozměnil nebo padělal. Podle jeho názoru, pokud notář nenaplňuje zákonnou definici veřejného činitele, ač jedná v rámci zákonné pravomoci, nemůže vytvořit veřejnou listinu. Dodal, že v souvislosti s takovým jednáním nelze trestní odpovědnost analogicky rozšiřovat, přičemž „by se daly shledávat znaky jiných trestných činů, např. podvodu, ale ne trestného činu podle § 176 tr. zák.“ Z uvedeného důvodu obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek zrušil a obviněného obžaloby zprostil.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství využil svého práva vyjádřit se k dovolání obviněného. Uvedl, že námitku dovolatele, že nemá-li jako notář postavení veřejného činitele, nemůže ani vyhotovit veřejnou listinu, nelze akceptovat a je v rozporu jak s dosavadní soudní praxí, tak odporuje i smyslu činnosti notáře jako veřejné služby spočívající ve vyhotovování právně bezvadných listin, jež mají bez jakékoliv pochybnosti povahu listin veřejných (zejména v podobě notářských zápisů). Pokud jde o povahu ověřovací doložky vyhotovované notářem (jím pověřeným úředníkem notářské kanceláře) na listinách upravujících právní vztahy občanů a organizací, právní názor vyslovený v obviněném citovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu se jednak týká poněkud odlišné situace (ověřování podpisů na matrice, nikoli notářem), a jednak se lze podle státního zástupce domnívat, že byl již právním vývojem překonán. Nyní platný trestní zákoník v ustanovení § 131 podává definici veřejné listiny, za kterou mj. prohlašuje listinu vydanou subjektem k tomu pověřeným či zmocněným jiným právním předpisem v jeho pravomoci, osvědčující některou právně významnou skutečnost. Za takovou právně významnou skutečnost lze jednoznačně

považovat i dosvědčení pravosti podpisů smluvních stran na smlouvách týkajících se majetkových dispozic, především s nemovitým majetkem, kde je legalizace takové smlouvy pro příslušný katastrální úřad jednou z podmínek k zápisu práva do katastru nemovitostí. Ostatně v komentovaném vydání trestního zákoníku (Šámal, P. a kol., Trestní zákoník I. Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009) na str. 1237 se vedle dalších příkladů uvádí rovněž „listiny o ověření“ a ověřovací doložku na písemném právním úkonu je nutno považovat za „listinu o ověření“. Tak ostatně vyznívá i závěr výkladového stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství poř. č. 2/2006 ze dne 2. 5. 2006 a stejný právní názor je vyjádřen rovněž v usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 7. 2011, sp. zn. 6 Tdo 198/2011. Kromě toho z popisu skutku plyne, že rovněž došlo k záměrnému a protiprávnímu pozměnění zápisu v ověřovací knize, kterou je nutno rovněž považovat za veřejnou listinu, neboť je základním dokladem o všech legalizacích, které příslušný notář realizoval, a v případě nejasností se jejím obsahem prokazuje skutečnost, že k té které legalizaci skutečně došlo. O návodném jednání obviněného ve vztahu k pozměnění zápisu v ověřovací knize tedy není sporu. Státní zástupce dodal, že k dalším otázkám aplikace hmotného práva v této trestní věci se Nejvyšší státní zastupitelství vyjádřilo v dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného (pod sp. zn. 1 NZO 5096/2011) a na toto vyjádření poukázal. Vzhledem k tomu, že námitky uplatněné obviněným nelze považovat za důvodné, státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného i nejvyššího státního zástupce jsou přípustná [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], dovolání obviněného bylo podáno oprávněnou osobou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], stejně tak nejvyšší státní zástupce je oprávněnou osobou k podání dovolání [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.]. Oba dovolatelé podali svá dovolání v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dovolání obsahují i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší státní zástupce podal dovolání v neprospěch obviněného a své dovolání opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedeného dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu.

Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani přezkouvání úplnosti provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod., nemají povahu právně relevantních námitek.

Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkouvání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkouvání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení odsouzeného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

Nejvyšší státní zástupce podal dovolání v neprospěch obviněného s tím, že jeho jednání mělo být rovněž kvalifikováno jako pomoc k trestnému činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadený rozsudek, jakož i předcházející řízení a shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce je důvodné.

Podle názoru Nejvyššího soudu ve věci učiněná skutková zjištění jsou taková, že umožňují učinit závěr, že obviněný JUDr. Z██████ V██████ pomohl spáchat spoluobviněnému D██████ K██████ trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Trestný čin podvodu nebyl dokonán a zůstal ve stadiu pokusu jen v důsledku okolností, které nebyly závislé na jednání obviněných. Vzhledem k této skutečnosti, tj. zjištění, že popis skutku umožňuje zmíněný právní závěr, pak nelze přisvědčit argumentaci obviněného, že dovolání nejvyššího státního zástupce je pouze polemikou se skutkovým zjištěním.

Podle učiněného skutkového zjištění se měl obviněný JUDr. Z. [redacted] V. [redacted] dopustit jednání spočívajícího v tom, že „v prostoru kanceláře nacházející se v [redacted], v přesně nezjištěné době od 14. 12. 2007 do 31. 12. 2007, **dal na žádost obžalovaného D. [redacted] K. [redacted] jako zaměstnavatel příkaz své zaměstnankyni, pracovníci notářské kanceláře – notářské tajemnici V. [redacted] B. [redacted] nar. [redacted] aby tato na místo smlouvy** ověřované tímto notářským úřadem dne 25. 9. 2007 zapsané v notářské ověřovací knize zapsala a **ověřila jinou smlouvu, která údajně dle tvrzení obžalovaného D. [redacted] K. [redacted] byla uzavřena mezi ním a M. [redacted] N. [redacted] a to i přes námitky obžalované V. [redacted] B. [redacted] že je to zcela v rozporu se zákonem, a že nesmí bĕlit v notářské ověřovací knize původní zápisy, poté V. [redacted] B. [redacted] tento příkaz splnila, a to tak, že opatřila listinu „návrh na zahájení řízení o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí“ datovanou k 25. 9. 2007 ve věci účastníků M. [redacted] N. [redacted] nar. [redacted] a D. [redacted] K. [redacted], nar. [redacted], notářskými ověřovacími doložkami, do těchto uvedla jako běžná čísla ověřovací knihy č. 1394 (N. [redacted]) a 1401 (K. [redacted]), dále na tyto umístila svůj podpis a otisk razítka s vyobrazením státního znaku a textem JUDr. Z. [redacted] V. [redacted] notář v [redacted], osvědčujícími, že dne 25. 9. 2007 před ní jakožto notářskou tajemnicí uvedenou listinu vlastnoručně podepsali D. [redacted] K. [redacted] a M. [redacted] N. [redacted], a dále opatřila listinu „smlouva kupní“ datovanou k 25. 9. 2007, uzavřenou mezi M. [redacted] N. [redacted] (prodávající) a D. [redacted] K. [redacted] (kupující), ve věci prodeje nemovitosti – stavební parcela č. [redacted], pozemková parcela č. [redacted] a budova č. [redacted] postavená na stavební parcele č. [redacted] vše zapsáno na LV č. [redacted] vedeném Katastrálním úřadem pro Plzeňský kraj, katastrální pracoviště Plzeň - město pro obec Plzeň, notářskými ověřovacími doložkami, do těchto uvedla jako běžná čísla ověřovací knihy čísla 1393 (N. [redacted]) a 1400 (K. [redacted]), dále, na tyto umístila svůj podpis a otisk razítka s vyobrazením státního znaku a textem JUDr. Z. [redacted] V. [redacted], notář v [redacted], osvědčujícími, že dne 25. 9. 2007 před ní jako notářskou tajemnicí uvedenou listinu vlastnoručně podepsali D. [redacted] K. [redacted] a M. [redacted] N. [redacted] **současně provedla přepis původního záznamu datovaného k 25. 9. 2007, běžné číslo ověřovací knihy 1393, 1394 a 1396 vztahujícího se k osobě S. [redacted] M. [redacted] nar. [redacted] uvedeného v ověřovací knize obsahující 300 postupně číslovaných dvoustran, která byla dne 7. 9. 2005 vydána notáři JUDr. Z. [redacted] V. [redacted] se sídlem v [redacted], prezidentem notářské komory JUDr. Josefem Burdou, následně původní záznam k osobě S. [redacted] M. [redacted] překryla korekční páskou a na původní místo uvedla údaje k osobě M. [redacted] N. [redacted] a současně do prostoru v knize pro označení listiny uvedla listiny „SML kupní, návrh na KÚ, potvrzení o převzetí hotovosti“, přičemž dle původních záznamů uvedených v ověřovací knize dne 25. 9. 2007 běžné číslo ověřovací knihy 1393 a 1394 provedla ověření pravosti podpisu S. [redacted] M. [redacted] na listině nazvané smlouva o převodu členských práv a povinností a dále využila existujícího zápisu v ověřovací knize ze dne 25. 9. 2007 běžné číslo ověřovací knihy 1400 a 1401 vztahujících se k úkonům dříve provedeným v souvislosti s D. [redacted] K. [redacted], které neměly s osobou M. [redacted] N. [redacted] původně žádnou souvislost, když věděl, že provedením požadovaných úkonů ze strany jmenované pracovnice (legalizace) dojde k pozměnění původních ověřovacích doložek na obžalovaným D. [redacted] K. [redacted] předkládaných listinách a současně s vědomím, že M. [redacted] N. [redacted] není úkonu (legalizaci) přítomna a že listinu před notářskou tajemnicí nepodepsala“.****

Nejvyšší soud je toho názoru, že nejen shora uvedená skutková zjištění ve vztahu k obviněnému JUDr. Z [redacted] V [redacted], ale také skutkové zjištění ohledně obviněného D [redacted] K [redacted] dostatečně vyjadřují skutečnost, že se obviněný JUDr. Z [redacted] V [redacted] podílel na trestném činu podvodu, který spáchal obviněný D [redacted] K [redacted] jakožto hlavní pachatel. Z popisu skutku vztahujícímu se k obviněnému D [redacted] K [redacted] vyplývá, že „*v úmyslu získat pro sebe majetkový prospěch*“, navedl JUDr. Z [redacted] V [redacted], aby ten přikázal odpovědné pracovníci...“, dále je z tohoto skutkového zjištění zřejmé, že „*JUDr. Z [redacted] V [redacted] skutečně dal k tomuto V [redacted] B [redacted] příkaz*“ a dále že tato pracovníce provedenými úkony „*osvědčila, že M [redacted] N [redacted] po prokázání své totožnosti platným úředním průkazem před ní podepsala uvedené doklady, ač M [redacted] N [redacted] těmto úkonům nebyla přítomna*“. Ze skutkového zjištění dále plyne, že došlo k ověření podpisů na listinách, jimiž se za podmínek uvedených v dotčených listinách převádí práva k nemovitostem nacházejícím se ve vlastnictví M [redacted] N [redacted] a v případě, že by Katastrální úřad pro Plzeňský kraj, katastrální pracoviště Plzeň-město předkládané listiny akceptoval a požadovaný zápis vlastnických práv by provedl, přešla by vlastnická práva k souboru nemovitostí v hodnotě 3.700.000,- Kč na D [redacted] K [redacted], v důsledku čehož by byla České republice způsobena škoda ve výši 2.550.000,- Kč, neboť M [redacted] N [redacted] nezanechala žádné zákonné ani závětní dědice.

Z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (str. 11) se podává, že obviněný D [redacted] K [redacted] se do notářské kanceláře dostavil s kupní smlouvou a návrhem na vklad k předmětným nemovitostem ve zcela zjevném úmyslu získat po zemřelé N [redacted] tyto nemovitosti tak, aby v rámci dědického řízení nepřípadly státu. Je zjevné, že bez pomoci notáře JUDr. Z [redacted] V [redacted] by k tomuto neměl příležitost. Není rovněž pochyb, že obviněný JUDr. Z [redacted] V [redacted] tím, že se podílel na procesu, který ve svém důsledku směřoval k obohacení se jiného, aktivně se podílel na tom, že se obviněný D [redacted] K [redacted] mohl dopustit pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Lze tedy jednoznačně označit jednání obviněného JUDr. Z [redacted] V [redacted] jako pomoc jinému k spáchání trestného činu, které je v dané věci daleko závažnější a společensky nebezpečnější, neboť jde o osobu, která má výkonem své funkce zaručovat, že k páchání protiprávního jednání, zvláště v oblasti majetkových dispozic s nemovitostmi nebude docházet. Jeho úkolem je naopak páchání trestné činnosti obdobného charakteru předcházet. Není rovněž pochyb, že uvedeného jednání se dopustil ve zřejmém úmyslu, minimálně v úmyslu nepřímém podle § 4 písm. b) tr. zák., neboť v konkrétní věci je forma trestné součinnosti ve formě účastenství daleko závažnější než jednání hlavního pachatele. Notář jako osoba osvědčující pravost na listinách směřujících k převodům vlastnických práv k nemovitostem si musí být vědom toho, že osvědčí-li skutečnosti, které se nezakládají na pravdě, mohou vést k tomu, že tímto svým úkonem uvede v omyl další osoby. V dané věci z provedeného dokazování jednoznačně vyplynulo, že obviněný JUDr. Z [redacted] V [redacted] věděl o tom, že dojde k ověřování podpisu prodávající osoby M [redacted] N [redacted], která není tomuto úkonu osobně přítomna. Již tato samotná okolnost je alarmující. Byly však zjištěny ještě další okolnosti, které úmyslu obviněného JUDr. Z [redacted] V [redacted] napomoci ke spáchání trestného činu podvodu D [redacted] K [redacted] nasvědčují. Jednak k provedení úkonu dal své podřízené pracovníci příkaz, k čemuž by v případě, že by šlo o legální postup, neměl důvod. Ověřování podpisů na listinách v souvislosti s převodem vlastnických práv je zcela běžnou záležitostí, a pokud

by sama pracovnice – obviněná V. B. shledala legálnost tohoto úkonu, neměla důvod by se tomuto úkonu bránit. Další, ne zcela přehlednutelnou okolností je skutečnost, jakým způsobem došlo ke změnám v zápisech v ověřovacích knihách. Jak vyplývá z popisu skutku, šlo o poměrně složitý proces spočívající v překrývání původních zápisů v ověřovacích knihách, které byly přemazávány korekční páskou, přičemž je absurdní se domnívat, že to vše by mělo být činěnou osobou – pracovnící notářské kanceláře, která se těmto zápisům bránila. Nešlo tedy jen o zápis o ověření podpisu do této knihy osoby, která nebyla úkonu přítomna, ale na tento úkon navazovala řada dalších kroků. Jen stěží si lze představit, že by sama tyto úkony provedla pracovnice notářského úřadu, aniž by k nim nedostala přesné pokyny, a to přesné pokyny nadřízeného. Z jednání samotné obviněné V. B. totiž vyplývá, že jen na popud obviněného D. K. by k takovýmto „změnám“ v ověřovacích knihách nepřistoupila. Pochopitelně další okolností, kterou zmiňuje i nejvyšší státní zástupce je, že obviněný D. K. byl častým klientem notáře JUDr. Z. V., a nelze si nepovšimnout, že D. K. mimo jiné obchodoval s nemovitostmi. Je zřejmé, že pokud by se D. K. objevil v kanceláři JUDr. Z. V. úplně poprvé, nemohl mít dopředu promyšleny veškeré úkony tak detailně, které navíc byly protiprávní a obsahovaly i konkrétní představu při vyhotovování pozměněných doložek. Je jisté, že by u jiného notáře s takovouto konkrétní představou nemohl uspět. Všechny tyto indicie je však třeba zvážit a náležitě v rozhodnutí odůvodnit. Nejvyšší soud v tomto směru vytýká soudu prvního stupně nelogičnost jeho odůvodnění. Na str. 13 odůvodnění rozsudku soud prvního stupně na jedné straně uvádí, že si obviněný byl vědom nezákonného postupu a snažil se, aby v tomto směru nebyly získány důkazy a spolu s D. K. se pokusili obviněnou B. ovlivnit v tom směru, aby na policii nevypovídala. Podle Nejvyššího soudu jde o jednu z dalších okolností dokreslující spoluúčast obviněného JUDr. Z. V. na podvodném jednání obviněného D. K. Dále soud prvního stupně konstatuje, že obviněný JUDr. Z. V. věděl, co má být cílem tohoto nesprávného postupu, tedy podvodné vylákání nemovitostí, ale nakonec uzavírá, že se trestného činu podvodu nemohl dopustit, protože patrně nevěděl, že podpisy na listině nejsou pravými podpisy M. N. Toto konstatování je však v naprostém rozporu s tím, co je uvedeno v tzv. skutkové větě výroku o vině, tedy že obviněný věděl, že „M. N. v kupní smlouvě uvedená na straně prodávající není úkonu (legalizaci) přítomna, a že listinu nepodepsala.“ Proč tedy soud prvního stupně z uvedeného nevycházel při koncepci odůvodnění, není zřejmé, a proto bude na soudu prvního stupně, aby v dalším řízení uvedl odůvodnění svého rozhodnutí do souladu s tím, co je uvedeno v popisu skutku. Nutno dodat, že i sám obviněný ve svém dovolání připouští kvalifikaci skutku jako trestného činu podvodu, neboť v něm uvedl, že ačkoliv se nemohl dopustit trestného činu podle § 176 tr. zák., mohly by se v takovém jednání „shledávat znaky jiných trestných činů, např. podvodu.“ Další skutečností, která svědčí pro závěr, že ani soud druhého stupně v rámci svého odůvodnění se dostatečně nevypořádal s okolnostmi významnými pro rozhodnutí, je např. skutečnost, že kupní smlouva obv. K. předložená měla být sepsána s prodávající již dne 25. 9. 2007, co mu bránilo tuto předložit KÚ k registraci apod. Uvedená skutečnost spolu s osobním kontaktem na obviněného JUDr. V. úkony, které musela provést V. B. i ta skutečnost, že obviněný JUDr. V. jako osoba práva znalá - věděl, k jakému úkonu má dojít - vedou k závěru o jednání obviněného JUDr. V. minimálně ve smyslu § 4 písm. b) tr. zák. ve vztahu k trestnému činu podvodu. V této souvislosti závěry

soudu II. stupně vyjádřené na str. 9 vyznívají nepřesvědčivě ke zjištěnému skutkovému stavu. V dalším řízení pak bude nezbytné, aby soud prvního stupně své úvahy ve vztahu k podvodnému jednání obviněného JUDr. Z██████ V██████ rozvedl způsobem odpovídajícím ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř.

Se zřetelem ke skutečnostem shora uvedeným a vzhledem k tomu, že stejnou vadou trpí i rozsudek Krajského soudu v Plzni, nezbylo Nejvyššímu soudu nic jiného, než za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. rozsudek Krajského soudu v Plzni, jakož i předcházející rozsudek Okresního soudu Plzeň-město, zrušit. Zrušil také všechna další rozhodnutí, která na zrušená rozhodnutí obou soudů obsahově navazují, a jež v důsledku zrušení pozbyla podkladu. Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu Plzeň-město, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Podle § 265s odst. 1 tr. ř. orgán činný v trestním řízení, jemuž věc byla přikázána k novému projednání a rozhodnutí je vázán právním názorem, který vyslovil ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. toto rozhodnutí Nejvyšší soud učinil v neveřejném zasedání.

Obviněný dovolání podal rovněž s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a zaměřil se v něm na otázku, zda osoba notáře může být subjektem způsobilým spáchat trestný čin podle § 176 tr. zák.

V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za nezbytné dodat, že trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák. není trestným činem, u něhož se vyžaduje speciální subjekt. Definice tohoto zákonného ustanovení zní: „Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo užije takové listiny jako pravé“. Z uvedeného je zřejmé, že trestní zákon neklade na osobu pachatele nějaké zvláštní požadavky, pokud jde o jeho speciální způsobilost. Logickým výkladem argumentum a contrario lze tedy dospět k závěru, že není-li notář veřejným činitelem, nesplňuje požadavky speciálního subjektu pro trestní odpovědnost podle § 158 tr. zák., nicméně lze postihnout toho, kdo veřejnou listinu padělá nebo pozmění, lhotejně, v jakém postavení se nachází. Byl-li za uvedené jednání postižen notář, je zjevné, že jde o vyšší stupeň nebezpečnosti takového jednání. Z ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) až l) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „notářský řád“) vyplývá, že notář osvědčuje na žádost skutečnosti a prohlášení, které by mohly být podkladem pro uplatňování nebo prokazování práv nebo kterými by mohly být způsobeny právní následky. Mezi tato osvědčení řadí notářský řád i vidimaci a legalizaci [§ 72 odst. 1 písm. a), b) notářského řádu]. Podle ustanovení § 72 odst. 2 notářského řádu platí, že o osvědčení skutečností uvedených v odstavci 1 písm. a), b) citovaného ustanovení připojí notář ověřovací doložku na předložené listině nebo na listině pevně s ní spojené. Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném a zákonném chodu státního aparátu a důvěra v pravost a pravdivost veřejných listin. Dopustí-li se tohoto trestného činu pachatel, jemuž byla důvěra v pravost a pravdivost veřejných listin svěřena zákonem, není pochyb, že nese trestní odpovědnost podle tohoto obecného ustanovení § 176 tr. zák. Přísnější postih takového pachatele lze zohlednit v rovině trestu, a to například ve spojení s uložením trestu zákazu činnosti, což se také v dané trestní věci stalo. Pokud jde o problematiku řešenou v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2006, sp. zn. 6 Tdo 1196/2006, toto rozhodnutí se zabývalo otázkou postavení matrikářky jako

veřejného činitele s tím, že byl učiněn závěr, že osoba pověřená na matrice obecního úřadu ověřování není v postavení veřejného činitele. Otázka nyní vznesená obviněným v dovolání tímto rozhodnutím řešena nebyla. Rovněž odkaz obviněného na pasáž v komentáři k trestnímu zákonu považuje Nejvyšší soud za nepatřičný, neboť se vztahuje k potvrzování nepravdivých údajů veřejným činitelem. V tomto postavení však obviněný JUDr. Z [REDACTED] V [REDACTED] v předmětné trestní věci nevystupoval. Z těchto důvodů Nejvyšší soud neshledal námitky obviněného opodstatněnými.

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud dovolání obviněného JUDr. Z [REDACTED] V [REDACTED] odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Pokud jde v této části o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, bylo postupováno podle ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 29. března 2012

JUDr. Jan Engelmann, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Pavla Horáková